
EDITORIAL

LUBOMÍR MACHALA, JAKUB VANÍČEK

První (a dle zvyku literární) číslo už patnáctého ročníku časopisu *Bohemica Olomucensia* je z podstatné části věnováno několika jubileím. Ta letošní haškovská (sto čtyřicet let od narození a sto let od úmrtí slavného českého humoristy a mystifikátora) připomněla řada konferencí, mezi nimiž byla i ta organizovaná Kolumbijskou univerzitou ve Spojených státech amerických v dubnu letošního roku pod názvem *Narrative and Semantic Techniques in Hašek's The Good Soldier Švejk*. Na konferenci vystoupil krom jiných brněnský literární teoretik Bohumil Fořt, jehož příspěvek dal vzniknout stati „Švejkovské strategie a dominanty“, uvádějící v *BO* 2023 č. 1 oddíl Studie. Fořtův přístup je originální v tom, že nestaví Haškova arcihrdinu do centra pozornosti jako hybatele děje, ale pokouší se jej konceptualizovat jako průmět různých významových rovin díla, jež lze uchopit jako makro a mikrohistorické perspektivy společenských procesů.

Další avizovaná jubilea jsou spojena s pracovištěm, vydávajícím periodikum *Bohemica Olomucensia*, čili katedrou bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Respektive se dvěma osobnostmi, které významně profilovaly olomoucká bohemistická studia ve druhé polovině dvacátého století. Konkrétně to byl profesor Jiří Skalička, který by v dubnu 2022 oslavil sté narozeniny, a docent Josef Galík, jenž byl od deset let mladší. Jako hold a připomenutí jejich tvůrčího a badatelského odkazu uspořádala katedra bohemistiky komorní kolokvium, o jehož průběhu referuje na úvod oddílu Různé Jana Vraiová, která v následujícím článku přibližuje problémy a přínosy edičních aktivit profesora Skaličky. Lubomír Machala pak ale-

spoň ve stručnosti představuje patrně nejméně známou oblast Galíkova odkazu, tedy básnickou tvorbu, a to i prostřednictvím několika dosud nepublikovaných ukázek z ní. Jiří Fiala svou minuciózní studii „Kníže Dunduk. Komentář k epigramu Alexandra Alexejeviče Puškina přeloženému Karlem Havlíčkem Borovským“ připomíná, že jedním z nejoblíbenějších autorů (= předmětů bádání) Jiřího Skaličky byl právě slovnitý český satirik a epigramatik.

Česko-americký slavista Petr Steiner, který v posledních letech navázal s olomouckou bohemistikou intenzivní spolupráci, ve své studii „Divergence a konvergence v ruském formalismu a digitálních duchovědách: Moretti, Jakobson, Tyňanov“ přináší inovativně pojatý model proměny literární historie, v němž zkoumá možnosti aplikace darwinovského evolučního modelu, jak jej provedl Franco Moretti. Steiner tento model konfrontuje s přístupem ruských formalistů a hledá souvislosti s poznatky generativní gramatiky a behaviorální psychologie. Jestliže Petr Steiner patří mezi velmi zkušené a vyzrálé badatele, pak student doktorského programu Teorie literatury David Provazník se nachází na počátku odborné kariéry, ovšem už nyní se pouští do náročných témat. Tentokrát interpretuje možnosti absurdního hrdiny v perspektivě existenciální filozofie a na bázi Camusova *Cizince* předkládá systematický výklad absurda a revolty. Polská bohemistka Anna Maślanka ve své stati „Exotika a skandál. O recepci tvorby Petry Hůlové v Polsku (a roli nakladatele)“ prezentuje, jak je v Polsku recipováno dílo Petry Hůlové a nakolik jméno známé české autorky pomáhá utvářet PR strategie jednoho malého nakladatelství. Následující příspěvek Ondřeje Sládka zevrubně a kriticky reflektuje dosud poslední monografii Jiřího Zizlera, nazvanou *Aristokrat z katakomb*, s podtitulem *K životu a dílu Zdeňka Rotrekla*.

Nelze přehlédnout, že oddíl Různé je tentokrát rozsáhlejší a různorodější, než bývá v našem časopise obvyklé. Zařadili jsme do něj totiž také článek Erika Gilka připomínající život a dílo „nenápadného hrdiny“ Jiřího Hejdy, ekonoma, politika, publicisty a příležitostného literáta, a to s přihlédnutím ke dvěma Hejdovým nejnověji vydaným

knihám. (Mimochodem – Gilk v závěru svého příspěvku připomíná ještě dalšího „nenápadného hrdinu“ Pravomila Raichla, respektive dvě knihy inspirované jeho vskutku nevšedním životem. Konkrétně biografickou práci Jaroslava Čvančary *Pravomil Raichl. Život na hranici smrti* a román Petra Stančíka *Pravomil aneb Ohlušující promlčení*. A právě těmto dvěma knihám je věnována objevná studie Petra Hrtánka, kterou jsme publikovali v *BO* 2022 č. 3.) Následuje další z řady „kompozicián“ Františka Všetického, věnovaná tentokrát výstavbě *Slavnosti bezvýznamnosti* Milana Kundery.

Oddíl Různé, a tím i celé číslo *BO* 2023 č. 1 uzavírají tři rozsáhlé recenze: Radek Cimprich se věnuje publikacím *Jiří Mahen v množném čísle* a *Vladislav Vančura v literárním kontextu 20. století*, Aleš Merenus souboru havlovských statí Petra Steinera *Od existenciální revoluce k invazi do Iráku* a Tereza Roháčová reflektuje publikaci ostravských badatelů Petra Hrtánka a Matěje Antoše *Odstíny a tóny. K modalitám románových obrazů 20. století v novější české próze*.